

UKA 2015/17
30. september 2015
Aqqaluaq B. Egede

Qinngornerit ioningortitsisartut pillugit aamma qinngornernut illersuuteqarnissaq pillugu Inatsisartut Inatsisaannut nr. xx, ulloq xx. xx 2015-imeersumut siunnersuut

(Peqqissutsimut Naalackersuisoq)

Qinngornerit ulorianartunik nunatta passussivinngortinniarneqarnera Inuit Ataqatigiit akerleraarput. uranisiorniarneq akerleraarput, naak naalackersuisooqatigiit oqaatiginiartaraluaaraat uran pineqanngitsoq, aatsitassalli qaqutigooortut pineqartut. Taamaanngilaaq! Uran pineqarpoq aamma qinngornernik ulorianartunik nunatsinni passussisnaalernissaq naalackersuisooqatigiinniit pineqarpoq, aamma uran-isiuinnissaq naalackersuisooqatigiinniit anguniavinneqarpoq.

Inuiaqatigiittut quqasseqqinneqalerpugut. Taamani 0 tolerance atorunnaarsinneqarmat partiip siumup oqaatigaa uran-imik piaasoqalissappat qinngornerillu ulorianartut pillugit aalajangiisoqassappat inuiaat taasitinneqassasut. Tamanna sakkortuumik quqassiinerusoq naqissusersinnaalerparput. Tassami una siunnersuut qinngornernik ulorianartunik nunatsinni passussisnaalernissamik aqqutissiuussissaaq.

Tassa siunnersuut una tunngavigalugu inuiaqatigiulluta nunarput, ilisarimasarput nuna munguitsoq, pisuussutunik uumassusilinnik isumalluuteqarfigilluagarput Kalaallit Nunaat massakut qinngornernik ulorianartunik eqqaaveqarfinngorsinnaalerpoq. Nunatta inuisalu qaqugorsuarmut aatsitassarsiorfik uran-imik piaaffiusoq matoreeraluarpalluunniit qinngornernik ulorianartunik eqqaavimmik nakkutigisassaqaalissaagut. Nakkutigisassaq imaannaanngilaaq qaqugorsuarmut ukiut 1000-ilikkaat ingerlaneranni aserfallatsaaliinermik aningaasartuuteqarnissatsinnik naalackersuisooqatigiit pisussaaffeqalernissatsinnik aqqutissiuussipput.

Naalackersuisooqatigiit suleriaaserisaat quarsaarnaqaaq inuiaqatigiillu nunatsinniittut uran pillugu isumaqatigiinngissinnaaqisut tusarniarneqarnissaat oqallitsinneqarnissaat, kiisalu aningaasarsiornikkut ajortumik eqqugaanissaat sulisartullu pitsaasumik aningaasarsiorfeqarnissaat allarpassuillu illua-tungeriinni ilisimasariaqavissut naalackersuisooqatigiinniit suli timitaliiffigineqanngillat.

Inuit Ataqatigiit akerlilersorterpasuaqarsinnaasarpugut Uran-ip isummorsorfigineqarnera tunngavigalugu. Kisianni aamma naalackersuinikkut ilisimangitsuusaarneqarsinnaanngilaaq

uran-isiornissamut akerliusunik tapersersortepassuaqaratta. Naalackersuinikkut tunngavilersuuteqarani ingerlatseriaaseqarluni aqutsisut avatangiisinullu tunngassuteqartut sakkortuumik mingutsinneqarsinnaanerit matumani assut mianernartortaqartut mianernanngitsutut isiginiagassanngortinniarneqarmata.

Inatsisartunut ilaasortaasugut inuunitta sinnera akisussaaffissatsinnik aalajangiiffigisassatut siunnersuummut massakkut pituttorpugut. Ilumut nunatta qinngornernik ulorianartunik passussiffissanngorlugu akuersaartumik inatsisiliunneqarnissaa pillugu akuersineq tassaasussaavoq siunissami avatangiisinut innarleerujussuarnissanut akisussaatinneqarnissamut akuersineq.

Illit Inatsisartunut ilaasortat uanga nammineq oqarfigerusuppassi, qinngornernik ulorianartunik nunaqqatitta inoqatitta inuuffigisaasa qanittuani qinngornernik ulorianartunik passussinissaq akuerigukku inuunerpit sinnera illit inoqativit peqqissusaannut, avatangiisiannut, imermik, nunamik silaannarmillu qanoq atugassaqartitaanerannut illerpiaq toorsinerit qimarratigisinnaanngilat. Meeqqat inuusuttut utoqqaallu, ilami inoqatitta qanoq atugassaqartitaanissaat soorpianngitsutut nalilersorniarneqartarmat tupinnaqaaq.

Taava oqartoqassaaq oqaatigisakka ersisaarinerinnaasut, nangaasaarinerusut upperisariaqanngitsullu. Sooq uppernanngillat? Sooq ersisaarutaappat? Naak nunarsuarmioqatitta naalagaaffiillu arlallit misilittagaqarfigereeraat aamma uppernarsarsinnaalereeraat ilumut Uran kiisalu qinngornerit ulorianartut qulakkiivinneqarsinnaanngitsut ilumut ajutoorfiunngilluinnarnissaat. Eqqunngitsoq oqaatigeqattaarlugu eqqortunngornaviannngilaq. Uran qinngornerillu ulorianartut asuliinnaanngitsumik nunarsuarmi immikkuik isigisariaqarmata naalagaaffippassuit immikkuik maleruagassiornikuupput. Ersisaarinerit taamaaliornerit taaneqarsinnaanngilaq. Mianernaqimmat teknologi-llu pakasaasinnaasut kukkuluttortitsisinnaammata pinartutut isigalugit suliaasapput.

Naalackersuisooqatigiit assut akerlilernartumik soorpianngitsutut isigineqarnissaannik isumaqalersitsiniarnerit inatsisiliornikkullu ulorianarunnaarsitsisoqarsinnaasoq isumaqarnerit assut ilisimasaatsuliorneruvoq!

Siumut Atassut Demokraatillu toqqaannartumik aperissavassi toqqaannaq akinissamut periarfissaqarassi akinissarsi naatsorsuutigaara. Sooq inatsisiliornerinnakkut allaat uran-imik piianeq mingutsitsivallaassanngitsoq qulakkeerneqarsinnaasimappat, sooq taava eqqaavissuarni, umiarsuillu uuliakoornearni, assartuussuillu motorillit uninngaartarfiini mingutsitsinngilluinnarnissaq qulakkeerneqarsinnaanngila? Sooq mingutsitsinnginnissamut inatsisitigut pisussaaffeqaraluarlutik ilaatigut annertuumik siunertaanngitsumillu uuliaarluarnerit nunamillu atuisunit mingutsitsisoortoqartarpa? Pissutigalugu naatsorsuutiginnngisamik sunaluunniit pisinnaammata. Taamaammata aatsitassanut inatsit uran-mik piaasunit mingutsitsinnginnissamut qulakkeerinnettussatut isumalluutaasoq inuiaqatigiinnut putusaarutaannaavoq. Tassami umiatsiaararsortut motorisa

aseruutoornaveersaartinneqarnissaat pillugu inatsisiliortoqarpat, taava imaangilaq motori aserunngisaannartussanngissasoq.

Aamma taamaappoq Uran-nimik piaaffimmi mingutsitserujussuortoqannginnissaa, kukkusoqarnissaa ajutoorujussuortoqannginnissaaluunniit qulakkeerneqavissinnaangilaq, qanorluunniit inatsisiliortuutigaluaaraanni. Taamaamat eqqarsaqinnissarput inuiattullu paaseqatigiinnissarput pingaernerulersittariaqarpavut. Tuaviornissatsinnik noqqaasut iluatsisimaartinnagit inuiattut iluatsisimaarnissarput pingaartinnerusariaqarparput.

Tamatta nalunngilluinnarparput aatsitassat pillugit inatsit avatangiisit mingutsinneqannginnissaannik qulakkeerinninnissamik imaqartoq. Aamma illit Inatsisartunut ilaasortaq nalunngilat avatangiisit pillugit misissuisussat tassaammata uran-imik piaajumallutik qinnuteqartut suliassaat. Taakkua imminnut sullinnaviangillat mingutsitsinissat periaarsinnaasut pillugit tunuaannartariaqalernissartik anguniarlugu. Allatut oqaatigalugu imaappoq, nalunaarusiussapput aatsitassarsiulernissaminnut pitsaasumik imminnut aqutissiuussillutik.

Siunnersuut una kinguaassatsinnut aammalu inuiaqatigiittut aningaasarsiornikkut patajaassuseqartumik ingerlatsiumanitsinnut naammattunnguamik pakasaasinnaassuseqarpoq. Kukuluttortinnata tuavisaarisut saallugit unikaallannissamik noqqaanissarput qununartuusariaqanngilaq. Nunatsinni inuit aalisarnermik nunaateqarnermik pisuussutinillu uumassusilinnik isumalluuteqarnermik napaniuteqartut naalackersuinikkut mianersortumik tuaviupiluussaangitsumillu qulakkeerunneqartariaqartut Inuit Ataqatigiit apeqqusersunngilarput, tassalu mianernartoqarmat inoqativut mianersortumik sullippavut.

Akerlianik tuaviinnaq aningaasarsiorumasoqarmat suliffissameernerlu ima pinartigimmat aamma sukkasuumik aaliangipallattoqarnissaa aningaasarsiorumasut inassutigimmassuk tuaviupiluttoqarpoq. Suut tamaasa sukkanerpaamik isummerfigineqarnissaat anguniarneqarpoq. Piviusorli eqqortoq imaappoq. Qaquguluunniit ammaanissaq aalajangiunneqaraluarpat suliffissat annaaneqarnaviangillat. Pingaernerpaasariaqarpoq kukkusoqannginnissaa inoqatillu qanoq avatangiiseqarlutik inuuneqarnissaat mianersortumik qulaajaasimallunilu naalackersuinikkut isumannaallisarsimanissaat.